

dve pesme

robert lowell

DELFIN

Delfine moj, jedino ti me vodiš nenadano,
sužnja, poput Rasina, čoveka umetnosti,
vučenog kroz lavirint gvozdениh formi,
neuporedivim, nestalnim glasom Fedre.
Dok bejah pomućena uma, ti mi krenu ka telu,
ščepanom dželatovom omčom od klonulih stihova,
staklastim guđenjem i struganjem moje želje...
Sedeo sam i slušao premnoge
reči izdajničke muze,
i pleo spletke, možda suviše slobodno, od svog života,
ne izbegavajući da povredim druge,
ne izbegavajući da povredim sebe —
da bih tražio milost... ovu knjigu, upola maštariju,
mrežu od čoveka načinjenu za jegulju koja se bori —

oči mi vidiše što moja ruka stvori.

S engleskog preveli:
Srba Mitrović i Aleksandar Nejgebauer

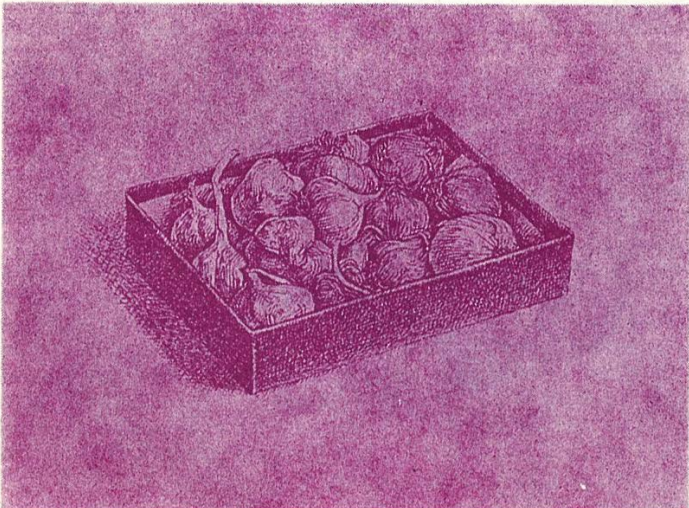
EPILOG

Blagoslovene tvorevine, zaplet i rime —
zašto mi sada ništa ne vrede, kada
želim da stvorim
nešto iz mašte, ne po sećanju?
Čujem buku sopstvenog glasa:
Slikarev vid nije sočivo,
on drhti dok miluje svetlo.
Ali ponekad sve što pišem,
tanušna umetnost moga oka,
ličič na prigodni snimak,
tmuran i zbrzan, drečav, nabijen,
uzdignut nad životom,
paralisan činjenicama.
Sve je to nepriličan brak.
Ali zašto ne reći šta se zbilo?
Molimo za ljupku preciznost
što je Vermer podario sunčevom svetlu
da se prikrada kao plima preko mape
njegovoj devojci, čvrstoj od čežnje.
Jadne smo prolazne činjenice,
to nam je opomena da moramo dati
svakom liku na fotografiji
živo ime.

S engleskog preveo:
Aleksandar Nejgebauer

Beleška:

ROBERT LOWELL (1917—1977) je svakako najizrazitiji i najsnažniji pesnik posleratne američke poezije. Klasično obrazovan, majstor forme i modernog izraza, autor je mnogih pesničkih knjiga. Ovde prevedena pesma *Delfin* (1973) naslovna je pesma zbirke, što dovoljno govori o njenom značaju. Društveni angažman koji se nagoveštava još ranijim Lovelovim zbirka ma snažno se iskazuje u mnogim tekstovima, a u *Delfinu* se nastavlja ispovedni ton bez primera po hrabrosti i otvorenosti u savremenoj poeziji (pada nam na pamet u svetskoj poeziji tek F. Vijon ili Ceko Andolijeri). Naša poezija, pak, zna samo za sentimentalnu varijantu ispovedne lirike.

STEPENI PREPOZNAVANJA

»... ne dieser Zeitlichkeit wird heisse Durst gestillet.«
»Es sind viele antirevolutionäre Bücher für die Revolution geschrieben worden, Burke hat aber ein revolutionäres Buch gegen die Revolution geschrieben.«

Novalis

1

Nemamo navika. Ni forme.
Ništa trajno što bismo jasno ponudili prolaznosti.

Bića smo sazdana nižijim likom;
takvi živimo, iskušavamo sopstveni lik
u svetu koji zarad večnosti
životari svoj privremeni tren.
Jedino je što zna. Kao kad pravi fasadu
od trošnog materijala
za skleptani kućerak na gradilištu.
Kao kad omalteriše gomilu cigala.
Klija naš um,
kao ostavljeni krompir u teškom prahu
jednog podruma.

2

Nemamo navika. Ni forme.
Ništa trajno što bismo jasno ponudili prolaznosti.
Buduće, bez domovine, zabludele i druge nostalgije
naš smandrljani život ne zove primamljivom kućom.
Neće biti, dugog kao život, organskog rasta
biblioteka, stanova.
Ni starog dostojanstva u prolaznosti:
habanja u korišćenju, ni da se istanji
ravnomoerno. Naš dodir
ne stvara patinu pod kojom
bismo mogli ostati čitavi i čvrsti.

3

Plakati: ni za šta. Ja nisam Novalis ili Burke.
Iako me opsenjuje, priznajem, zla kob oštre pameti
kojom su merkali naše doba.
I hiljadu razloga imamo da ih volimo, jer razlozi postoje
da budemo srodni čak i žučnim moralizatorima,
da budemo pristrasni što je ravno uvidu u tragičnu
jednostranost.

BRAK

Svoja bedra u kojima su toliko puta
bili bolovi žene, oslanjaš na peć,
gledaš ih bez radosti, mirno
ko muškarac koji je nameštaj i kip.
Tvoja suknja, kao kesa bombona, nudi
već poznatu slast. Ne ljuti se što
misli da vidi ono što ne vidi. (Iako
trepti u njemu spirala ljubavi.)
I spajate se u neželjenom uživanju,
kao kiselina i metal — žedno, bedno.

JEDNOJ ČESTITOJ DAMI

Pantalone su nesumnjivi napredak,
dostignuće: nešto duhovno.
Pantalone oplemenjuju
dostojanstvene i odabrane.
Sa svojim kategoričnim i imperativnim
nogavicama su čak
istorijski preuslov čistoće.
Premda ponekad budalasto pomislimo da ih svučemo:
samo su ovozemaljska tekstilna kora
koja pada na zemlju:
pantalone možda ne mogu da se svuku.

Ali kako naš bludni rod moral goni
na parenje, tu nema šta da se uči,
i vuče unazad prema varvarskim običajima:
da bi se ublažila gvozdена disciplina pantalona
povremeno dozvoljavamo
diskretan prorez ljubavne lirike.

Dosta o tome. Moja damo: ovamo tvoju ruku!
Položi mi je na čelo! Možda ću se smiriti.
Jer, gle, još uvek nisam savršen.
Zureći kroz prste zbog sitnijih
propusta: spasavaš disciplinu.

Pomози mi, i možda ćemo se dići
zajedno do suptilne ironije
mudraca, podstaknutog na cerekanje
ponekim neopreznim
dodirom — jer je kao morsko prase
škaklja osetljivu kožu duha.

Preveli s mađarskog:
Klara Potocki i M. S. Volarević